

Total No. of Printed Pages: 2

SUBJECT CODE NO: - Z-1133
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. F.Y. (Sem-I)
Examination March / April - 2023
Sociology - I (Introduction to Sociology)

[Time: 1:30 Hours]

[Max. Marks: 50]

N. B

Please check whether you have got the right question paper.

- i) All questions are compulsory.
- ii) Use black or blue pen only.
- iii) Use pencil for diagram.
- iv) Use of any signs, attracting attentions is prohibited.
- i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- ii) फक्त निळ्या अथवा काळ्या पेनचाच वापर करावा.
- iii) आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
- iv) कोणतेही लक्षवेधक खुण करण्यास प्रतिबंध आहे.

Q1 A) Fill in the blanks (Attempt all)

05

- 1) Sociology is a science of_____.
- 2) The subject matter of sociology is _____ such as.
- 3) Formal relationship is the_____ group.
- 4) Positive philosophy book is written by_____.
- 5) _____deliberate attempt to oppose resistance the will of another or others.

अ) रिकाम्या जागा भरा (सर्व अनिवार्य)

- 1) समाजशास्त्र हे _____ शास्त्र आहे.
- 2) खऱ्या अर्थाने _____ हा समाज शास्त्राचा अभ्यासविषय आहे.
- 3) औपचारीक संबंध हे _____ गटाचे वैशिष्ट्ये आहे.
- 4) "पॉजिटिव्ह फिलॉसॉफी" हा ग्रंथ _____ यांनी लिहीला.
- 5) _____ म्हणजे दुस-यांच्या किंवा दुसऱ्यांच्या इच्छांना जाणिवपूर्वक केलेला विरोध किंवा प्रतिकार होय.

B) Answer in a sentence (Attempt all)

05

- 1) What is society
- 2) Who has given the concept of primary group?
- 3) Write the meaning of social system.
- 4) who is the author of famous book "Social action"
- 5) Definition of Sociology.

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा (सर्व अनिवार्य)

- 1) समाज म्हणजे काय ?
- 2) प्राथमिक समुह ही संकल्पना कोणी मांडली?
- 3) सामाजिक व्यवस्थेचा अर्थ लिहा.
- 4) सामाजिक क्रिया' हा ग्रंथ कोणी लिहीला?
- 5) समाजशास्त्राची व्याख्या लिहा.

- Q2 A) Explain concepts/terms/units/ Events (Any Two) 10
(word limitation minimum 60 for each answer)
- 1) Social Policy.
 - 2) conflict perspective
 - 3) Social institutions.
 - 4) Social change.
- अ) संकल्पना / घटक/ संज्ञा। घटना स्पष्ट करा. (कोणत्याही दोन)
(प्रत्येक प्रश्नास किमान शब्द मर्यादा ६० शब्द)
- 1) सामाजिक धोरण/निती
 - 2) संघर्षात्मक दृष्टिकोन
 - 3) सामाजिक संस्था
 - 4) सामाजिक परिवर्तन
- B) Attempt in short (Any Two) 10
(Word limitation minimum 60 for each other)
- 1) What is social group? Explain its characteristics.
 - 2) Explain on functionalist perspective.
 - 3) What is Social Problem?
 - 4) Explain is short primary and secondary group.
- ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)
(प्रत्येक प्रश्नास किमान शब्द मर्यादा ६० शब्द.)
- 1) सामाजिक गट म्हणजे काय ते सांगुण वैशिष्ट्ये विशद करा.
 - 2) प्रकार्यवादी दृष्टिकोन स्पष्ट करा.
 - 3) सामाजिक समस्या म्हणजे काय ?
 - 4) प्राथमिक गट व दुय्यम गर थोडक्यात स्पष्ट करा.
- Q3 Answer in details (Any one) 20
(word limitation minimum 200 for 20 each answer)
- i) Describe the subject matter of Sociology.
 - ii) Comment on structural perspective.
- सविस्तर उत्तर लिहा (कोणतेही एक)
(प्रत्येक प्रश्नास शब्द मर्यादा 200 शब्द)
- i) समाज शास्त्राचा अभ्यासविषय याचे वर्णन करा.
 - ii) संरचनात्मक दृष्टीकोणावर चर्चा करा.

Total No. of Printed Pages: 2

SUBJECT CODE NO: - Z-1134
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. F.Y. (Sem-I)
Examination March / April - 2023
Sociology - II (Individual and Society)

[Time: 1:30Hours]

[Max. Marks:50]

N. B

Please check whether you have got the right question paper.

- i) All questions are compulsory.
- ii) use black and blue pen only
- iii) Use pencil for diagram.
- iv) Use of any signs, attracting attentions is prohibited.
- i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक
- ii) फक्त निळ्या व काळ्या पेनचाच वापर करावा.
- iii) आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
- iv) कोणतीही लक्षवेधक खुण व सूचना करण्यास प्रतिबंध.

Q1 A) fill in the blanks (Attempt all)

05

- 1) _____ Process does a human being transformed into social animal.
- 2) Caste is a _____ class.
- 3) _____ Status is achieved by birth.
- 4) Change in social structure is called as _____.
- 5) _____ is the positional aspect of role.

अ) रिकाम्या जागा भरा. (सर्व अनिवार्य)

- 1) _____ या प्रक्रियेमुळे मनुष्य प्राण्याचे सामाजिक प्राण्यात रूपांतर होते.
- 2) जात हा एक _____ वर्ग आहे.
- 3) जन्माने प्राप्त होणारा _____ दर्जा होय.
- 4) समाज संरचनेतील बदलास _____ म्हणतात.
- 5) भूमिकेचा स्थानात्मक पैलू म्हणजे _____ होय.

B) Answer in a sentence (Attempt all)

05

- 1) What is Nonmaterial culture?
- 2) What is social control?
- 3) What is social Deviance?
- 4) Define Social stratification.
- 5) What is social values?

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (सर्व अनिवार्य)

- 1) अभौतिक संस्कृती म्हणजे काय?
- 2) सामाजिक नियंत्रण म्हणजे काय ?
- 3) सामाजिक विपथगमण म्हणजे काय ?
- 4) सामाजिक स्तरीकरणाची व्याख्या सांगा.
- 5) सामाजिक मुल्ये म्हणजे काय ?

- Q2 A) Explain concepts /terms/ units /events (any two) (word limitation minimum 60 for each answer) 10
- 1) Material culture
 - 2) class system
 - 3) Informal control
 - 4) Status.
- अ) संकल्पना । घटक/ संज्ञा / घटना स्पष्ट करा (कोणतेही दोन) (प्रत्येक प्रश्नास शब्द मर्यादा ६० शब्द)
- 1) भौतिक संस्कृती.
 - 2) वर्ग व्यवस्था
 - 3) अनौपचारिक नियंत्रण
 - 4) दर्जा
- B) Attempt in short (any two) (word limitation minimum 60 for each answer) 10
- 1) Explain the factor of social structure.
 - 2) Write short note on formal control.
 - 3) Explain the nature of social stratification
 - 4) write the characteristics of caste
- ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) (प्रत्येक प्रश्नांस शब्द मर्यादा 60 शब्द)
- 1) समाज संरचनेचे घटक स्पष्ट करा
 - 2) औपचारिक नियंत्रणावर थोडक्यात टीप लिहा.
 - 3) सामाजिक स्तरीकरणाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
 - 4) जातीची वैशिष्ट्ये लिहा
- Q3 Answer in detail (any one) 20
(word limitation minimum 200 for each answer)
- 1) What is social change & discuss the barriers of social change.
 - 2) Define the culture and write its characteristics
- सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणताही एक)
(प्रत्येक प्रश्नास किमान शब्द मर्यादा 200 शब्द)
- 1) सामाजिक परिवर्तन म्हणजे काय? सामाजिक परिवर्तनाच्या अडथळ्यावर चर्चा करा.
 - 2) संस्कृतीची व्याख्या सांगून संस्कृतीची वैशिष्ट्ये लिहा.

Total No. of Printed Pages: 5

SUBJECT CODE NO: - ZZ-1516
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. F.Y. (Sem-II)
Examination March / April - 2023
Sociology - III Basic concepts in Sociology

[Time: 1:30 Hours]

[Max. Marks: 40]

Please check whether you have got the right question paper.

N. B

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Use blue or black pen only.
- 3) Use of any signs, attracting attention is prohibited.
- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- २) फक्त निळ्या किंवा काळ्या पेनाचा वापर करावा.
- ३) कोणतेही लक्षवेधक खुण किंवा सूचना करण्यास प्रतिबंध आहे.

Q.1 A. Answer multiple choice questions. (Attempt All)

05

1. Society is a system of :

- a) Usages and procedures
- b) Rigid rules
- c) Unbreakable customs
- d) Few grouping and divisions.

समाज ही एक प्रणाली आहे :

- अ) वापर आणि कार्यपद्धती
- ब) कठोर नियम
- क) अतूट चालीरीती
- ड) काहीगट आणि विभाग

2. Belief system in a society:

- a) Never creates conflict.
- b) Always creates conflict
- c) Only encourages conflict
- d) Partly creates as well as partly, Settles conflicts

समाजातील विश्वास प्रणाली:

- अ) कधीही संघर्ष निर्माण करत नाही
- ब) नेहमीच संघर्ष निर्माण करतो
- क) केवळ संघर्षाला प्रोत्साहन देते
- ड) अंशतः संघर्ष निर्माण करतो तसेच अंशतः मिटवतो

3. Who has propounded the theory of cultural lag?

- a) W. F. Ogburn
- b) Nimkoff
- c) Bogardus
- d) Oscar Lewis

सांस्कृतिक पर्यायनाचा सिद्धांत कोणी मांडला आहे?

- अ) डब्ल्यू. एफ. ऑगबर्न
- ब) निमकॉफ
- क) बोगार्डस
- ड) ऑस्कर लुईस

4. Modern Society is governed by :

- a) Convention and tradition
- b) Rule of Law
- c) Divine law
- d) Physical force applied by police

आधुनिक समाजाचे नियमन केले जाते :

- अ) रूढी आणि परंपरा
- ब) कायद्याचे राज्य
- क) दैवी नियम
- ड) पोलिसांनी लागू केलेले शारीरिक बळ

5. Techno structure is the characteristic of the :

- a) Industrial Society
- b) Post-Industrial Society
- c) Irrigation society
- d) Hydraulic and automatic society

तांत्रिक संरचना हे कशाचे वैशिष्ट्य आहे?

- अ) औद्योगिक समाज
- ब) पोस्ट-इंडस्ट्रियल सोसायटी
- क) सिंचन समाज
- ड) हायड्रॉलिक आणि स्वयंचलित समाज.

B. Answer in a sentence (Attempt All)

एका वाक्यात उत्तरे लिहा (सर्व अनिवार्य)

05

1. What is Social Process?
सामाजिक प्रक्रिया म्हणजे काय?
2. What is community?
समुदाय म्हणजे काय?
3. Define accommodation.
समावेशकतेची व्याख्या सांगा.
4. Define conflict.
संघर्षाची व्याख्या सांगा.
5. What is mean by Competition?
स्पर्धा म्हणजे काय?

Q2 Explain Concept/terms/units/events (any two)

10

(Word limitation minimum 60 for each answer)

संकल्पना /संज्ञा/घटक/ घटना स्पष्ट करा (कोणत्याही दोन).

(प्रत्येक प्रश्नास किमान ६० शब्द मर्यादा)

- 1) Community
समुदाय
- 2) Types of Society
समाजाचे प्रकार
- 3) Assimilation
सम्मिलन / संलग्नता
- 4) Conflict
संघर्ष

Q3 Attempt answer in short (any two)

10

(Word limitation minimum 60 for each answer)

थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक प्रश्नास किमान ६० शब्द मर्यादा)

- 1) Write the characteristics of community
समुदायाची वैशिष्ट्ये लिहा.
- 2) Explain the nature of social change
सामाजिक परिवर्तनाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- 3) Explain the disintegrative social process
सामाजिक विघटनात्मक प्रक्रिया स्पष्ट करा.
- 4) Elucidate the impact of social change on human society.
सामाजिक परिवर्तनाचा मानवी समाजावर होणारा परिणाम स्पष्ट करा.

Q4 Answer in Detail (any one): -

10

(Word limitation minimum 200 for each answer)

सविस्तर लिहा (कोणतेही एक)

(प्रत्येक प्रश्नास किमान शब्द मर्यादा २०० शब्द)

1) What is associative social process & discuss its types.

सामाजिक संघटनात्मक प्रक्रिया कशाला म्हणतात? तिच्या प्रकाराची चर्चा करा.

2) What is Social change & discuss the factors responsible to social change.

सामाजिक परिवर्तन म्हणजे काय? सामाजिक परिवर्तनाला जबाबदार असणारे घटक स्पष्ट करा.

Total No. of Printed Pages: 2

SUBJECT CODE NO: - Z-1151
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. F.Y. (Sem-II)
Examination March / April - 2023
Sociology - III (Introduction to Subfields of Sociology)

[Time: 1.30 Hours]

[Max. Marks:50]

Please check whether you have got the right question paper.

N. B

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Use black or blue pen only.
- 3) Use pencil for diagram.
- 4) Use of any signs, attracting attentions is prohibited.
- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- २) फक्त निळ्या किंवा काळ्या पेनचाच वापर करावा.
- ३) आकृत्यासाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
- ४) कोणतीही लक्षवेधक खुण व सूचना करण्यात प्रतिबंध आहे.

Q1 A) Fill in the blanks (attempt all)

05

- 1) _____ is called as a foundation stone of Indian constitution?
- 2) The subject that studies said behavior is called _____
- 3) India is known as _____ country
- 4) The book Indian village is written by _____
- 5) Formal relation is the characteristics of _____ community.
- अ) रिकाम्या जागा भरा (सर्व अनिवार्य)
- १) _____ भारतीय राज्य घटनेचा पाया म्हणून संबोधले जाते.
- २) सामाजिक वर्तनाचा अभ्यास करणारे शास्त्र म्हणजे _____ होय.
- ३) भारत हा _____ देश म्हणून ओळखता जातो.
- ४) भारतीय खेडे या ग्रंथाचे लेखक _____ आहेत.
- ५) औपचारिक संबंध हे _____ समुदायाचे वैशिष्ट्ये आहे.

B) answer in a sentence (attempt all)

05

- 1) shortage of open is a problem of society
- 2) Is the main occupation of rural society.
- 3) This is known as applied sociology.
- 4) the primary goal a welfare state is to achieve
- 5) studied the shamirpeth village.
- ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा (सर्व अनिवार्य)
- १) मोकळ्या जागेचा अभाव हि समस्या कोणत्या समुदायाची आहे?
- २) ग्रामीण समाजाचे उपजीविकेचे मुख्य साधने कोणते आहे?
- ३) उपयोजित समाजशास्त्र म्हणून कोणत्या शास्त्राला ओळखले जाते?
- ४) कल्याणकारी राज्याचे प्राथमिक तस्थ कोणते असते?
- ५) समीरपेठ या गावाचा अभ्यास कोणी केला?

Q2 A) Explain concepts/ terms / units /events (any two) 10
(word limitation minimum 60 for each answer)

- 1) Rural leadership
- 2) Bureaucracy
- 3) Industrial society
- 4) Urbanization

अ) संकल्पना /संज्ञा/घटक/घटना/स्पष्ट करा)

(कोणतेही दोन) प्रत्येक प्रश्नास किमान शब्द मर्यादा ६० शब्द

- १) ग्रामीण नेतृत्व
- २) नोकरशाही
- ३) उद्भूत समाज
- ४) नागरीकरण

10

B) answer in short (any two)

(word limitation minimum 60 for each answer)

- 1) Write an essay on religious shifty in India.
- 2) Explain the importance of national integration
- 3) Explain the social consequences of urbanization
- 4) Bring out the factors responsible for population control

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक प्रश्नात किमान शब्द मर्यादा ६० शब्द)

- १) भारतातील धार्मिक एकतेवर निबंध लिहा.
- २) राष्ट्रीय एकात्मतेचे महत्त्व स्पष्ट करा
- ३) नागरीकरणाचे समाजिक परिणाम स्पष्ट करा.
- ४) लोकसंख्या नियंत्रणासाठी जबाबदार असलेले घटक स्पष्ट करा.

Q3 Answer in detail (any one) (word limitation minimum 200 for each answer) 20

- 1) Elucidated the nature and scope of political sociology.
- 2) Explain the importance of urban sociology.

सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणताही एक)

प्रत्येक प्रश्नास किमान शब्द मर्यादा २०० शब्द

- १) राजकीय समाजशास्त्राचे स्वरूप आणि व्याप्ती स्पष्ट करा.
- २) नागरी समाजशास्त्राचे महत्त्व स्पष्ट करा.

Total No. of Printed Pages: 3

SUBJECT CODE NO: - ZZ-1517

FACULTY OF HUMANITIES

B.A. F.Y. (Sem-II)

Examination March / April - 2023

Sociology - IV Transformation in Social Institution

[Time: 1:30 Hours]

[Max. Marks: 40]

Please check whether you have got the right question paper.

N. B

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Use blue or black Pen only.
- 3) Use pencil for diagram.
- 4) Use of any Signs, attracting attentions is prohibited.
- १) सर्व प्रश्न सोडवणे आवश्यक आहे.
- २) फक्त निळ्या किंवा काळ्या पेनचाच वापर करावा
- ३) आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा
- ४) कोणतीही लक्षवेधक व सांकेतिक खुण करण्यास प्रतिबंध आहे.

Q1 A. Answer multiple choice questions (attempt all)

05

खालील बहुपर्यायी प्रश्न सोडवा (सर्व अनिवार्य)

1) _____ means a woman and a man living together without marriage.

A) Contract marriage	C) Inter caste marriage
B) Live in relationship	D) Widow marriage

_____ म्हणजे विवाह न करता एक स्त्री व एका पुरुषाने एकत्र राहणे होय.

अ) करार विवाह	क) आंतरजातीय विवाह
ब) लिव्ह इन रिलेशनशीप	ड) विधवा विवाह

2) Surrogacy act was passed in India in year _____

A) 2021	B) 2012	C) 2001	D) 1955

सुरोगसी कायदा भारतात _____ साली पास झाला.

अ) २०२१	ब) २०१२	क) २००१	ड) १९५५

3) Homosexual marriage was first recognized in _____ country.

A) India	B) Netherland	C) U.S.A.	D) U.A.E

समलिंगी विवाहाला सर्वप्रथम _____ या देशात मान्यता देण्यात आली.

अ) भारत	ब) नेदरलँड	क) यु. एस. ए.	ड) यु.ए.ई.

- 4) NITI Aayog was established in the year_____
- A) 2014 B) 2020 C) 1947 D) 2015
- निती आयोगाची स्थापना_____ साली झाली
- अ) २०१४ ब) २०२० क) १९४७ ड) २०१५
- 5) In India_____ type of economy found
- A) Capitalism B) Socialist C) Mixed D) All of above
- भारतात_____ प्रकारची अर्थव्यवस्था आढळून येते.
- अ) भांडवलशाही ब) समाजवादी क) मिश्र ड) वरील सर्व

B. Answer in a sentence (attempt all)

- 1) What is single Parent family?
- 2) Who is the father of white Revolution in India?
- 3) What is contract farming?
- 4) Who is the world's first test tube baby?
- 5) When was the Pradhan Mantri Pik- Bima Yojana Started in India?
- एका वाक्यात उत्तरे लिहा (सर्व अनिवार्य)
- १) एकल पालक कुटुंब म्हणजे काय?
- २) भारतीय धवलक्रांतीचे जनक कोण आहेत?
- ३) करार शेती म्हणजे काय?
- ४) जगातील पहिली टेस्ट ट्यूब बेबी कोण आहे?
- ५) भारतात प्रधानमंत्री पीकविमा योजनेची सुरुवात कधी झाली?

05

Q2 Explain concepts / terms / units / events (any two)

(word limitation 60 for each answer)

- 1) Neo - liberal Economy.
- 2) Childless family.
- 3) Widow remarriage
- 4) NITI Aayog.

संकल्पना / सज्ञा / घटक / घटना स्पष्ट करा (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक प्रश्नास किमान ६० शब्द मर्यादा)

- १) नव-उदारमतवादी अर्थव्यवस्था
- २) अपत्यहिन कुटुंब
- ३) विधवा पुर्नविवाह
- ४) नीती आयोग

10

Q3 Attempt answer in short (any two)

10

(Word Limitation minimum 60 for each answer)

- 1) State the causes for rising age of marriage in India?
- 2) Explain the importance of new reproductive techniques in the family system?
- 3) State the disadvantages of homo- marriage Sexual
- 4) Explain the changing nature of marriage rituals.

थोडक्यात उत्तरे लिहा.

(प्रत्येक प्रश्नास किमान ६० शब्द मर्यादा)

- १) भारतात वाढत्या विवाह वयाची कारणे सांगा.
- २) कुटुंब व्यवस्थेत नवीन प्रजनन तंत्राचे महत्व स्पष्ट करा.
- ३) समलिंगी विवाहाचे तोटे सांगा.
- ४) विवाह विधीचे बदलते स्वरूप स्पष्ट करा.

Q4 Answer in Detail (any one)

10

(Word limitation minimum 200 for each answer)

- 1) What is Disintegration of family? state the Causes of disintegration.
- 2) Explain the changing nature of agriculture economy in India?

सविस्तर उत्तर लिहा (कोणतेही एक)

(प्रत्येक प्रश्नास किमान 200 शब्द मर्यादा)

- १) कुटुंब विघटन म्हणजे काय ? कुटुंब विघटनाची कारणे सांगा.
- २) भारतातील कृषी अर्थव्यवस्थेचे बदलते स्वरूप स्पष्ट करा.

Total No. of Printed Pages: 2

SUBJECT CODE NO: - Z-1152
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. F.Y. (Sem-II)
Examination March / April - 2023
Sociology - IV (Indian Social Composition)

[Time: 1.30 Hours]

[Max. Marks: 50]

Please check whether you have got the right question paper.

N. B

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Use black or blue ink Pen only.
- 3) Use Pencil for diagram.
- 4) Use of any signs, attracting attentions is Prohibited.
- १) सर्व प्रश्न सोडवणे आवश्यक आहे.
- २) फक्त निळ्या किंवा काळ्या पेनाचाच वापर करावा.
- ३) आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
- ४) कोणतीही लक्षवेधक खुण व सूचना करण्यास प्रतिबंध आहे.

Q1 A) Fill in the blanks (attempt all)

05

- 1) The Family planning program was Started in India _____ Year
- 2) Religious militant create _____ in society.
- 3) The constitution of India describes India has a _____
- 4) In _____ year maximum land Retention act was enacted in Maharashtra.
- 5) Language disputes threaten _____

अ) रिकाम्या जागा भरा (सर्व अनिवार्य)

- १) कुटुंब नियोजन कार्यक्रमाला भारतात _____ साली सुरुवात झाली.
- २) धार्मिक अतिरेकी समाजाला _____ निर्माण करतात.
- ३) भारतीय संविधानाने भारताचे वर्णन _____ असे केले आहे.
- ४) महाराष्ट्रात कमाल जमिनधारणा कायदा _____ साली लागू झाला.
- ५) भाषावादामुळे _____ धोक्यात येते.

B) Answer in one Sentence (attempt all)

05

- 1) What is international migration?
- 2) Religious diversity is a characteristic of which community?
- 3) Which system of government has been adopted by the constitution of India?
- 4) When was green Revolution happen in India.
- 5) Who is the founder of Jain religion ?

ब) एका वाक्यात उत्तर लिहा (सर्व अनिवार्य)

- १) आंतरराष्ट्रीय स्थलांतर म्हणजे काय ?
- २) धार्मिक विविधता हे कोणत्या समुदायाचे वैशिष्ट्ये आहे.
- ३) भारतीय राज्यघटनेने कोणत्या शासन पद्धतीचा स्वीकार केला आहे?
- ४) भारतात हरितक्रांती कधी घडून आली?
- ५) जैन धर्माचे संस्थापक कोण आहेत ?

- Q2 A. Explain concepts/terms/ units/ events (any two) (word limitation minimum 60 for each answer) 10
- 1) Non-violence.
 - 2) Population Density
 - 3) Social Justice
 - 4) Preamble of Indian constitution.

अ. संकल्पना | संज्ञा | घटक | घटना स्पष्ट करा (कोणतेही दोन)

- १) अहिंसा
- २) लोकसंख्येची घनता
- ३) सामाजिक न्याय
- ४) भारतीय राज्यघटनेचा सरनामा/ प्रास्ताविक

- B) Attempt in short (any two) 10
(word limitation minimum 60 for each answer)

- 1) State the characteristics of Indian Democracy.
- 2) Explain the religions diversity in India.
- 3) State the reasons of Rural-Urban migration
- 4) Explain the secularism in India.

ब. थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

(किमान शब्द मर्यादा ६० शब्द)

१. भारतीय लोकशाहीची वैशिष्ट्ये सांगा.
२. भारतीय धार्मिक विविधता स्पष्ट करा.
३. ग्रामीण - नागरी स्थलांतराची कारणे सांगा.
४. भारतातील धर्मनिरपेक्षता स्पष्ट करा.

- Q3 Answer in details (any one) 20
(word limitation minimum 200 for each answer)

- 1) Explain the causes and effects of population growth in India.
- 2) Explain the changing nature of rural areas in India.

सविस्तर उत्तर लिहा (कोणतेही एक)

(उत्तरासाठी शब्द मर्यादा किमान २०० शब्द)

- १) भारतातील लोकसंख्यावाढीची कारणे आणि परिणाम स्पष्ट करा.
- २) भारतातील ग्रामीण भागाचे बदलते स्वरूप स्पष्ट करा.

Total No. of Printed Pages: 2

SUBJECT CODE NO: - Z-1145
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. S.Y. (Sem-III)
Examination March / April - 2023
Sociology - V (Problems of Rural India)

[Time:1.30 Hours]

[Max. Marks:50]

N. B

Please check whether you have got the right question paper.

- i) All Questions are compulsory
- ii) Use blue or black Pen only.
- iii) Use pencil for diagram.
- iv) Use of any signs. attracting attentions is prohibited.
- i. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक
- ii. फक्त निळ्या व काळ्या पेनचा वापर करावा.
- iii. आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा
- iv. कोणती ही लक्षवेधक खुण व सूचना करण्यास प्रतिबंध.

Q1 Fill in the blanks (Attempt all)

05

1. Rural Sociology emerge in _____ country
2. _____ Family Pattern in rural communities.
3. In a join family the status of women is _____
4. The National Food security Act was passed in _____
5. Employment Guarantee scheme was first introduced in _____ state.

अ) रिकाम्या जागा भरा (सर्व अनिवार्य)

1. ग्रामीण समाजशास्त्राचा उदय _____ देशात झाला.
2. ग्रामीण समुदायात _____ पध्दती आढळून येते.
3. संयुक्त कुटूंबात स्त्रियांचा _____ दर्जा असतो कुटूंब
4. राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा कायदा _____ साली समंत करण्यात आला.
5. रोजगार ह्नी योजना सर्वप्रथम _____ राज्यात सुरू झाली.

B) Answer in one sentence. (Attempt all)

05

1. Define joint family.
2. What do you mean by corruption?
3. Define unemployment.
4. Define Poverty.
5. Which day is celebrated as Teachers day

ब) एका वाक्यात उत्तरे द्या (सर्व अनिवार्य)

1. संयुक्त कुटूंबाची व्याख्या सांगा.
2. भ्रष्टाचार म्हणजे काय?.
3. बेकारीची व्याख्या सांगा
4. दारीद्र्याची व्याख्या सांगा.
5. शिक्षक दिन कधी साजरा केला जातो.

Q2 A) Explain concept/terms/units/ events (any two)

10

1. community Health,
2. Migration.
3. Dowry System
4. Indebtedness

अ) संकल्पना/घटक/ संज्ञा / घटना स्पष्ट करा. (कोणते ही दोन)

1. सामुदायिक आरोग्य.
2. स्थलांतर
3. हुंडा पछत
4. कर्जबाजारीपणा.

B) Write answer in short (any two)

10

1. Write the causes of educational dropout.
2. Explain the causes of rural unemployment.
3. State the problems of displaced people.
4. Explain the importance of Health.

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

1. शैक्षणिक गळतीचे कारणे लिहा.
2. ग्रामीण बेरोजगारीचे कारणे सांगा
3. विस्थापितांच्या समस्या सांगा
4. आरोग्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.

Q3 Write answer in detail (any me)

20

- 1) Write an essay of Rural women Health problems.
- 2) Explain the causes and effects of Domestic violence.

सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक)

- १) ग्रामीण महिलांच्या आरोग्य समस्यां वर निबंध लिहा.
- 2) कौटूंबिक हिंसाचाराची कारणे व परिणाम स्पष्ट करा.

Total No. of Printed Pages: 3

SUBJECT CODE NO: - Z-1146
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. S.Y. (Sem-III)
Examination March / April - 2023
Sociology - VI (Contemporary Urban Issues)

[Time: 1.30 Hours]

[Max. Marks:50]

Please check whether you have got the right question paper.

N. B

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Use black and blue pen only.
- 3) Use pencil for diagrams.
- 4) Use of any signs, attracting attention is prohibited.
- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे .
- २) फक्त निळ्या आणि काळ्या पेनाचाच वापर करावा.
- ३) आकृत्यासाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
- ४) कोणत्याही लक्षवेधक खुण व सूचना करण्यास प्रतिबंध.

Q1 A. Fill in the blanks (attempt all)

5

- 1) Is juvenile delinquency a _____ problem nowadays?
- 2) _____ country has the lowest rate at urbanization
- 3) _____ is it called in a population of more than five thousand?
- 4) Is the _____ of every city polluted due increasing shortage at houses?
- 5) In 1965, about _____ % of the world's population lived in cities?

रिकाम्या जागा भरा (सर्व अनिवार्य)

- १) बालगुन्हेगारी ही समस्या आजकाल एक _____ समस्या झाली आहे .
- २) नागरीकरणाचे सर्वात कमी प्रमाण _____ देशात आहे .
- ३) पाच हजार पेक्षा जास्त लोकसंख्या असलेल्या वस्तीस _____ म्हणतात.
- ४) घराच्या वाढत्या टंचाईमुळे प्रत्येक शहरांचे _____ दुषित झाले आहे.
- ५) १९६५ साली जगाच्या एकूण लोकसंख्यापैकी जवळपास _____ टक्के लोकसंख्या नगरात राहत होती.

B) Answer in a sentence (Attempt all)

- 1) Where is the financial capital of the country ?
- 2) Were there urban in ancient times?
- 3) Which country has the highest rate of urbanization?
- 4) Which city has the largest slum in India?
- 5) Write on side effect of unemployment?

एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (सर्व अनिवार्य)

- १) देशाची आर्थिक राजधानी कोठे आहे ?
- २) प्राचीन काळात नगरे होती का ?
- ३) नागरीकरणाचे सर्वात जास्त प्रमाण कोणत्या देशात आहे?
- ४) भारतातील सर्वात मोठी झोपडपट्टी कोठे आहे.
- ५) बेकारीचा एक दुष्परिणाम लिहा .

Q2 A) Explain concept/ terms/units/events. (any two)

10

(word limitation minimum 60 for each answer)

- 1) Mega project
- 2) Prostitution
- 3) Criminality
- 4) Migration

संकल्पना / संज्ञा / घटक / घटना स्पष्ट करा .

(प्रत्येक प्रश्नास किमान शब्द मर्यादा ६० शब्द)

- १) विशाल प्रकल्प
- २) वैश्यावृत्ती
- ३) गुन्हेगारी
- ४) स्थालांतर

B) Attempt in short (Any Two)

10

(word limitation minimum 60 for each.)

- 1) Write the nature of slum?
- 2) Briefly explain the urban infrastructure?
- 3) Briefly write the causes of poverty?
- 4) Write the causes of unemployment?

थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक प्रश्नास किमान शब्द मर्यादा ६० शब्द)

- १) झोपडपट्टीचे स्वरूप लिहा.
- २) नागरी अवसंरचना थोडक्यात स्पष्ट करा.
- ३) दारिद्र्याची कारणे थोडक्यात लिहा.
- ४) बेकारीची कारणे लिहा.

Q3 Answer in detail . (any one)

20

(word limitation minimum 200 for each answer)

- 1) Write in detail about the nature of slum.
- 2) Write in detail the adverse effect.

सविस्तर उत्तर लिहा . (कोणतेही एक)

(प्रत्येक प्रश्नास किमान शब्द मर्यादा २०० शब्द)

- १) झोपडपट्टीच्या स्वरूपांवर सविस्तर लिहा .
- २) बेकारीचे दुष्परिणाम सविस्तर लिहा.

Total No. of Printed Pages: 2

SUBJECT CODE NO: - Z-1162
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. S.Y. (Sem-IV)
Examination March / April - 2023
Sociology - VII (Population in India)

[Time: 1:30 Hours]

[Max. Marks: 50]

Please check whether you have got the right question paper.

N. B

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Use blue or black pen only.
- 3) Use pencil for diagram.
- 4) Use of any signs, attraction attention is prohibited.
१. सर्व प्रश्न सोडवणे आवश्यक आहे..
२. फक्त निळ्या किंवा काळ्या पेनचाच वापर करावा.
३. आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
४. कोणतेही लक्षवेधक खुण व सुचना करण्यास प्रतिबंध आहे.

Q1

A) Fill in the blanks (attempt all)

05

1. In _____ the family planning programme was started in India.
2. The Temperature has been raised due to the thinness of _____ Layer.
3. The population of china was _____ in 2000.
4. India is located in _____ continent.
5. The sex Ratio of Indian population was _____ in 2011.

अ) रिकाम्या जागा भरा. (सर्व अनिवार्य)

१. भारतात कुटुंब नियोजन कार्यक्रमाची सुरुवात _____ या वर्षी करण्यात आली.
२. _____ चा स्तर पातळ झाल्याने तापमानात वाढ होत आहे.
३. चीन ची इ.स. 2000 मधील लोकसंख्या _____ होती.
४. भारत हा _____ खंडात आहे.
५. २०११ च्या भारतीय लोकसंख्येनुसार _____ लिंग गुणोत्तर प्रमाण आहे.

B) Answer in one sentence (attempt all)

05

1. What is fetal mortality?
2. What is sex ratio?
3. What is the age group of productive population?
4. How many years after the census is one in India?
5. When the world Population day is celebrated?

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (सर्व अनिवार्य)

१. गर्भ मृत्यु म्हणजे काय?
२. लिंग गुणोत्तर म्हणजे काय?
३. कोणत्या वयोगटातील लोकसंख्येला उत्पादक लोकसंख्या म्हणतात.
४. भारतात जनगणना किती वर्षांनी केली जाते.
५. जागतीक लोकसंख्या दिवस कधी साजरा केला जातो.

- Q2 A) Explain concept / terms / units \ events (any two). 10
1. Female foeticide.
 2. Pre-Industrial stage of population transition.
 3. Population growth and Environment.
 4. Family planning programme.
- अ) संकल्पना / संज्ञा / घटका / घटना स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)
१. स्त्रीभ्रूण हत्या.
 २. लोकसंख्या संक्रमणाची पूर्व-औद्योगिक अवस्था.
 ३. लोकसंख्या वाढ आणि पर्यावरण.
 ४. कुटुंब कल्याण कार्यक्रम
- B) Write answer in short (any two) 10
1. State the social factors affecting frailty.
 2. Write the causes of growth of population.
 3. Explain the factors, affecting Age structure.
 4. Discuss the post Industrial stage of population transition
- ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन).
१. जननावर परिणाम करणारे सामाजिक घटक सांगा.
 २. लोकसंख्या वाढीची कारणे लिहा.
 ३. वयोरचनेवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.
 ४. लोकसंख्या संक्रमणाच्या औद्योगिकोत्तर अवस्थेवर चर्चा करा.
- Q3 Write answer in detail (any one) 20
1. Write an essay on New Population Policy.
 2. Define old age and discuss in detail the problems of aging.
- सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणतेही एक)
१. नवीन लोकसंख्या धोरणावर निबंध लिहा.
 २. वृद्धावस्थेची व्याख्या सांगून वृद्धांच्या समस्येवर सविस्तर चर्चा करा.

Total No. of Printed Pages: 2

SUBJECT CODE NO: - Z-1163
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. S.Y. (Sem-IV)
Examination March / April - 2023
Sociology - VIII (Sociology of Development)

[Time: 1:30 Hours]

[Max. Marks: 50]

Please check whether you have got the right question paper.

N. B

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Use blue or black pen only.
- 3) Use pencil for diagram.
- 4) Use of any signs, attracting attention is prohibited.
१. सर्व प्रश्न सोडवा.
२. फक्त निळ्या व काळ्या पेनचाच वापर करावा.
३. आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
४. कोणतेही लक्षवेधक खुण व सुचना करण्यास प्रतिबंध आहे.

Q1

A) Fill in the blanks (Attempt All)

05

1. _____ is a continuous process.
2. The law of three stages was stated by _____.
3. Integrated rural development scheme started in _____.
4. Sociology of Development is a branch of _____.
5. In year _____ a new monetary policy was announced in India.

अ) रिकाम्या जागा भरा. (सर्व अनिवार्य)

१. _____ ही निरंतर चालणारी प्रक्रिया आहे.
२. तीन अवस्थांचा नियम _____ यांनी मांडला.
३. एकात्मिक ग्रामीण विकास योजना _____ या वर्षी सुरू झाली.
४. विकासाचे समाजशास्त्र ही _____ ची शाखा आहे.
५. _____ मध्ये भारतात नवीन आर्थिक धोरण जाहीर करण्यात आले.

B) Answer in a sentence (attempt all)

05

1. What is development?
2. What is mean by globalization?
3. Write the Definition of socialism.
4. What is mean by weaker section?
5. What is social change?

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (सर्व अनिवार्य)

१. विकास म्हणजे काय?
२. जागतिकीकरण म्हणजे काय?
३. समाजवादाची व्याख्या लिहा.
४. दुर्बल घटक म्हणजे काय?
५. सामाजिक परिवर्तन म्हणजे काय?

- Q2 A) Explain concepts/terms/Units) events (any two) 10
1. Privatization.
 2. Sustainable Development.
 3. Liberalisation.
 4. Gender and Development
- अ) संकल्पना / संज्ञा / घटक / घटना स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)
१. खाजगीकरण.
 २. शाश्वत विकास.
 ३. उदारीकरण.
 ४. लिंग आणि विकास
- B) Write answer in short (any two) 10
1. Explain the socio-economic disparities of Marathwada.
 2. Explain the advantages and disadvantages of socialist prospective.
 3. Discuss the process of development.
 4. Write in short subject matter of sociology of development.
- ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)
१. मराठवाड्यांचा सामाजिक-आर्थिक असमतोल स्पष्ट करा.
 २. समाजवादी दृष्टीकोणाचे गुण-दोष स्पष्ट करा.
 ३. विकासाच्या प्रक्रियेवर चर्चा करा.
 ४. विकासाच्या समाजशास्त्राचा अभ्यास विषय थोडक्यात लिहा.
- Q3 Write answer in detail. (any one) 20
1. Explain the advantages and disadvantages of globalization.
 2. Discuss the mixed approaches of development.
- सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणतेही एक)
१. जागतिकीकरणाचे फायदे आणि तोटे स्पष्ट करा.
 २. विकासाच्या मिश्र दृष्टीकोणावर चर्चा करा.

Total No. of Printed Pages: 3

SUBJECT CODE NO: - Z-1140
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. T.Y. (Sem-V)
Examination March / April - 2023
Sociology - X Introduction to Research Methodology

[Time: 1:30 Hours]

[Max. Marks: 50]

Please check whether you have got the right question paper.

N. B

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Use black and blue pen only.
- 3) Use pencil for diagrams.
- 4) Use of any signs, attracting attentions is prohibited.
1. सर्व प्रश्न सोडवणे अनिवार्य आहे
2. फक्त निळ्या व काळ्या पेनाचा वापर करावा
3. आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा
4. कोणतीही लक्षवेधक व सांकेतिक खुण करण्यास प्रतिबंध आहे

Q1

A. Fill in the blanks (attempt all):

05

रिकाम्या जागा भरा.

1. The word search for knowledge is used in common practice for _____.
 ज्ञानासाठी शोध हा शब्द सर्वसामान्य व्यवहारात _____ या शब्दासाठी वापरला जातो.
2. A systematic effort to acquire objective knowledge about social phenomena and problems is _____.
 सामाजिक घटना व समस्या बाबत वस्तुनिष्ठ ज्ञान प्राप्त व्हावे म्हणून केलेले क्रमबद्ध प्रयत्न म्हणजे _____ होय.
3. _____ is the final stage in the research.
 _____ हा संशोधनातील अंतिम टप्पा असतो.
4. Any research gets proper direction due to _____.
 कोणत्याही संशोधनाला _____ मुळे योग्य दिशा प्राप्त होते.
5. _____ This is not an example of qualitative research.
 _____ हे गुणात्मक संशोधनाचे उदाहरण नाही.

B. Answer in a sentence (attempt all)

05

एका वाक्यात उत्तरे लिहा (सर्व अनिवार्य)

1. State the Definition of Theory.
सिद्धांताची व्याख्या सांगा.
2. What is mean by hypothesis?
गृहीतकृत्ये म्हणजे काय?
3. What is the first step in social research?
सामाजिक संशोधनाची पहिली पायरी कोणती आहे?
4. Write any two techniques of primary data collection.
प्राथमिक माहिती संकलनाची कोणतीही दोन तंत्रे लिहा.
5. What is mean by social research?
सामाजिक संशोधन म्हणजे काय?

Q2

A. Explain Concepts / terms/unites / events (any two)

10

संकल्पना/संज्ञा/घटक/ स्पष्ट करा (कोणतेही दोन)

(Word limitation minimum 60 for each answer)

(प्रत्येक प्रश्नास किमान ६० शब्द मर्यादा)

1. Explain the concept of sampling.
नमुना निवडीची संकल्पना स्पष्ट करा
2. Write the techniques of secondary data collection.
दुय्यम तथ्य संकलनाची तंत्रे लिहा.
3. Explain the concept of Statement.
प्रतिवेदन ही संकल्पना स्पष्ट करा.
4. Explain the process of formulation of research problem.
समस्यासूत्रणाची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

B. Answer in short (any two)

10

थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

(Word limitation minimum 60 for each answer)

(प्रत्येक प्रश्नास किमान ६० शब्द मर्यादा)

1. Explain the Concept data analysis.
तथ्य विश्लेषण ही संकल्पना स्पष्ट करा.
2. Write the definition of quantitative research.
संख्यात्मक संशोधनाची व्याख्या लिहा.
3. Explain applied research.
उपयोजित संशोधन स्पष्ट करा.
4. State the meaning of objectivity.
वस्तुनिष्ठतेचा अर्थ सांगा.

Q3 Answer in detail (any one)

20

सविस्तर उत्तर लिहा (कोणतेही एक)

(Word limitation minimum 200 for each answer)

(प्रत्येक प्रश्नास किमान २०० शब्द मर्यादा)

- 1) Give the definition of Descriptive research design and explain its importance in social research.
वर्णनात्मक संशोधन आराखड्याची व्याख्या देऊन त्याचे सामाजिक संशोधनातील महत्व स्पष्ट करा.
- 2) Elucidate the scope of social research.
सामाजिक संशोधनाची व्याप्ती विषद करा.

Total No. of Printed Pages: 2

SUBJECT CODE NO: - Z-1372
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. T.Y. (Sem-V)
Examination March / April - 2023
Sociology - XI Social Problems in India

[Time: 1:30 Hours]

[Max. Marks: 50]

Please check whether you have got the right question paper.

N. B

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Use black and blue ink pen only.
- 3) Use pencil for diagrams.
- 4) Use of any signs, attracting attentions is Prohibited.
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- 2) फक्त काळ्या आणि निळ्या शाईच्या पेनचाच वापर करावा.
- 3) आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
- 4) कोणतीही लक्षवेधक सांकेतिक खुण करण्यास प्रतिबंध आहे.

Q1

A. Fill in the blanks (attempt all)

05

1. In rural society _____ relationship are there.
2. _____ has coined the concept of white collar crime
3. Abuse of power for selfish ends is _____
4. On _____ river is the Sardar Sarovar Project
5. Any violation of the law is a _____

अ. रिकाम्या जागा भरा (सर्व अनिवार्य)

1. ग्रामीण समाजात _____ संबंध असतात.
2. पांढरपेशीय गुन्हा ही संकल्पना _____ यांनी मांडली.
3. स्वतः च्या स्वार्थासाठी सत्तेचा दुरुपयोग करणे म्हणजे _____ होय
4. _____ नदिवर सरदार सरोवर प्रकल्प आहे.
5. कायद्याचे उल्लंघन म्हणजे _____ होय.

B. Answer in sentence (attempt all)

05

1. What is crime.
2. Who laid down the theory of suicide
3. Describe the types of corruption.
4. What is Urbanization.
5. Define globalization.

ब. एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (सर्व अनिवार्य)

1. गुन्हा म्हणजे काय.
2. आत्महत्येचा सिद्धांत कोणी मांडला
3. भ्रष्टाचाराचे प्रकार सांगा.
4. नागरीकरण म्हणजे काय
5. जागतिकीकरणाची व्याख्या द्या.

- Q2 A. Explain concepts/ terms/ units/ events (any two) 10
1. Globalization
 2. Rural India
 3. Urban India
 4. Educational inequality and women

अ. संकल्पना/ संज्ञा/ घटक/ घटना/ स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)

1. जागतिकीकरण
2. ग्रामीण भारत
3. नागरी भारत
4. शैक्षणिक असमानता आणि स्त्रिया

B. Attempt answer in short (any two) 10

1. Explain the nature of corruption
2. Describe the problem of rehabilitation
3. Explain the problem of land acquisition for an industrial project.
4. Describe the causes of the crime.

ब. थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

1. भ्रष्टाचाराचे स्वरूप स्पष्ट करा.
2. पुनर्वसनाची समस्या विशद करा.
3. औद्योगिक प्रकल्पासाठी जमीन अधिग्रहणाची समस्या स्पष्ट करा.
4. गुन्ह्याची कारणे स्पष्ट करा.

Q3 Answer in detail (any one) 20

1. Discuss 'Globalization and increasing inequality'
2. Discuss on 'Commercialization of Agriculture'

सविस्तर उत्तर लिहा (कोणतेही एक)

1. जागतिकीकरण आणि वाढती असमानता चर्चा करा.
2. 'शेतीचे व्यापारीकरण' यावर चर्चा करा.

Total No. of Printed Pages: 2

SUBJECT CODE NO: - Z-1157
FACULTY OF HUMANITIES
B. A. T.Y. (Sem-VI)
Examination March / April - 2023
Sociology - XIII Sociological Theories

[Time: 1.30 Hours]

[Max. Marks: 50]

Please check whether you have got the right question paper.

N. B

- 1) All questions are compulsory
- 2) Use black and blue pen only.
- 3) Use pencil for diagrams.
- 4) Use of any signs, attracting attentions is prohibited.
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- 2) फक्त निळ्या व काळ्या पेनाचाच वापर करावा.
- 3) आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
- 4) कोणतीही लक्षवेधक व सांकेतिक खुन करण्यास प्रतिबंध आहे.

Q1 A) Fill in the blanks (attempt all)

05

- 1) _____ is a continuous social process.
- 2) Class struggle is key concept of _____ theory.
- 3) _____ introduce to concept of self.
- 4) _____ is a social animal.
- 5) _____ bring the concept of primary groups.

अ) रिकाम्या जागा भरा (सर्व अनिवार्य)

- 1) _____ हि निरंतर चालणारी सामाजिक प्रक्रिया आहे.
- 2) _____ हा वर्ग सिद्धांत म्हणून ओळखला जातो?
- 3) स्वत्वाची संकल्पना _____ यांनी मांडली.
- 4) _____ हा सामाजिक प्राणी आहे.
- 5) _____ यांनी प्राथमिक गटाची संकल्पना मांडली.

B) Answer in a sentence.

05

- 1) Who coined the realistic and Unrealistic concept of Conflict?
- 2) Who Introduce the concept of Role set?
- 3) Who made the model of Factualism?
- 4) Who writes, "Division of labour in society"?
- 5) Which relationship mentions in primary groups?

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (सर्व अनिवार्य)

- 1) वास्तविक आणि अवास्तविक संघर्ष प्रकार कोणी केले?
- 2) भूमिका संच संकल्पना कोणी मांडला?
- 3) प्रकार्यावादाचे प्रारूप कोणी तयार केले?
- 4) "Division of labour in society" हा ग्रंथ कोणी लिहिला?
- 5) प्राथमिक गटातील परस्पर संबंध कसे असतात?

Q2 [A] Explain Concepts / terms / Units / events (any two)

10

[Word limitation minimum 60 for each answer]

- 1) Secondary group
- 2) Formal Relationship
- 3) Reference group
- 4) Concept of self

[अ] संकल्पना/संज्ञा/घटक/घटना स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक प्रश्नास किमान ६० शब्द मर्यादा)

- 1) दुय्यम गट
- 2) औपचारिक संबंध
- 3) संदर्भ गट
- 4) स्वत्वाची संकल्पना

[B] Attempt Answer in short (any two)

10

- 1) Write on the importance of primary group
- 2) What difference between cast and class?
- 3) Write on the nature of the Informal relationship.
- 4) What is meaning of dialectical conflict theory.

[ब] थोडक्यात उत्तर लिहा (कोणते ही दोन)

- 1) प्राथमिक गटाचे महत्व थोडक्यात सांगा.
- 2) जात आणि वर्ग यामधील फरक स्पष्ट करा.
- 3) अनौपचारिक संबंध यावर थोडक्यात माहिती लिहा.
- 4) द्वंद्वात्मक संघर्ष सिद्धांत म्हणजे काय?

Q3 Answer in detail (any one)

20

सविवार उत्तर लिहा (कोणतेही एक)

word limitation minimum 200 for each answer

प्रत्येक प्रश्नास किमान 200 शब्द मर्यादा

- 1) Discuss on the Ralf Dahrendorf class conflict in Industrial society.
- 2) Explain Charles Cooley's Concept of looking glass self.
- 1) रॉल्फ डहरेनडॉर्फच्या औद्योगिक समाजातील वर्ग संघर्षावर चर्चा करा.
- 2) चार्ल्स कुलेची प्रतिबिंबित स्वत्वाची संकल्पना स्पष्ट करा.

Total No. of Printed Pages: 2

SUBJECT CODE NO: - Z-1158
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. T.Y. (Sem-VI)
Examination March / April - 2023
Sociology - XIV Social Research Methods

[Time: 1.30 Hours]

[Max. Marks: 50]

N. B

Please check whether you have got the right question paper.

1. All question are compulsory
2. Use black and blue pen only.
3. Use Pencil for diagrams.
4. Use of any signs, attracting attentions is prohibited.
1. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे
2. फक्त निळ्या व काळ्या पेनचाच वापर करावा
3. आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा
4. कोणतीही लक्षवेधक व सांकेतिक खुण करण्याय प्रतिबंध आहे.

Q1 A) Fill in the blanks (attempt all)

05

रिकाम्या जागा भरा, (सर्व अनिवार्य)

- 1) Observation is a type of _____ source.
निरीक्षण हा _____ स्त्रोताचा प्रकार आहे.
- 2) The purpose of _____ is to destroy ignorance.
अज्ञान नष्ट करणे हा चा उद्देश आहे.
- 3) interviews that one conducted to find some solution to social problem called _____
सामाजिक समस्या सोडविण्यासाठी काही उपयांचा शोध घेण्यासाठी ज्या मुलाखती घेतल्या जातात त्या मुलाखतीस _____ मुलाखत असे म्हणतात
- 4) _____ questionnaire does not provide alternative answers.
_____ प्रश्नावली पर्यायी उत्तरांची सोय केलेली नसते.
- 5) _____ is the father of statistics
_____ हे सांख्यिकी शाखाचे जनक आहेत.

B) Answer in a sentence (attempt all)

05

एका वाक्यात उत्तरे लिहा (सर्व अनिवार्य)

1. What is social research?
सामाजिक संशोधन म्हणजे काय ?
2. In which type of observation does the research group observe away from life and detached?
कोणत्या निरीक्षण प्रकारात संशोधक समूह जीवना पासून दूर व अलिप्त राहून निरीक्षण करतो ?
3. when did the world wide web begin?
वर्ल्ड वाईड वेब ची सुरुवात कधी झाली ?
4. what is the first step of interview?
मुलाखतीची पहिली पायरी कोणती?

5. In what year did computer usage start in India?
भारतात संगणक वापराची सुरुवात कोणत्या वर्षापासून झाली?

Q2 A) Explain concepts / terms / units /events (any two) 10

संकल्पना | संज्ञा | घटक / घटना स्पष्ट करा (कोणत्याही दोन)

(word limitation minimum 60 for each answer)

(प्रत्येक प्रश्नास किमान ६० शब्द मर्यादा)

1. Participant observation
सहभागी निरीक्षण
2. Internet
इंटरनेट
3. Personal Interview
व्यक्तिगत मुलाखत
4. social research
सामाजिक संशोधन

B) Attempt answers in short (any two)

थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

(word limitation minimum 60 for each answer)

(प्रत्येक प्रश्नास किमान ६० शब्द मर्यादा)

1. Explain the importance of internet in social research?
सामाजिक संशोधनामध्ये इंटरनेटचे महत्त्व स्पष्ट करा
2. Explain the features of the questionnaire
प्रश्नावलीची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
3. Explain the types of observations
निरीक्षणाचे प्रकार स्पष्ट करा.
4. Explain the meaning of social statistics
सामाजिक सांख्यिकीचा अर्थ स्पष्ट करा.

Q3 Answer in detail (anyone) 20

सविस्तर उत्तर लिहा (कोणतेही एक)

(word limitation minimum 200 for each answer)

प्रत्येक प्रश्नास किमान 200 शब्द मर्यादा

1. Explain in detail the importance of Social research.
सामाजिक संशोधनाचे महत्त्व सविस्तर स्पष्ट करा
2. Explain in detail the main steps of the Interview technique.
मुलाखत तंगाच्या प्रमुख पायऱ्यांचे सविस्तर विवेचन करा.

Total No. of Printed Pages: 02

SUBJECT CODE NO: - Z-1403
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. T.Y. (Sem-VI)
Examination March / April - 2023
Sociology - XV Social Disorganization in Contemporary India

[Time: 1:30 Hours]

[Max. Marks: 50]

Please check whether you have got the right question paper.

N. B

- 1) All questions are compulsory.
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- 2) Use black or blue pen only.
- 2) फक्त काळ्या आणि निळ्या पेनचाच वापर करावा.
- 3) Use pencil for diagrams.
- 3) आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
- 4) Use of any signs, attracting attention is prohibited.
- 4) कोणतीही लक्षवेधक व सांकेतिक खुण करण्यास प्रतिबंध आहे.

Q1 A) Fill in the blanks (attempt all)

05

- 1) _____ introduced the concept of cultural lag.
- 2) Regionalism is the _____ concept.
- 3) _____ is related to Narco terrorism.
- 4) Social organization and social disintegration are _____ concepts.
- 5) Robert Faris has described _____ symptoms of disorganization.

अ) रिकाम्या जागा भरा. (सर्व अनिवार्य)

- 1) सांस्कृतिक पारिचायन ही संकल्पना _____ यांनी मांडली.
- 2) क्षेत्रवाद ही _____ संकल्पना आहे.
- 3) _____ नार्को दहशतवादाशी संबंधित आहे.
- 4) सामाजिक संघटन व सामाजिक विघटन या _____ संकल्पना आहे.
- 5) रॉबर्ट फेरीस यांनी विघटनाची प्रमुख _____ लक्षणे सांगितली आहे.

B) Answer in a sentence (attempt all)

05

- 1) Who wrote the book social disorganization?
- 2) Rape is a crime under which section of the constitution?
- 3) In which year was the Linguistic state formed?
- 4) Which is the financial capital of India?
- 5) Which organization assassinated Rajiv Gandhi.

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा (सर्व अनिवार्य)

- 1) सोशल ऑर्गनायझेशन हा ग्रंथ कोणी लिहिला.
- 2) बलात्कार घटनेच्या कोणत्या कलमानुसार गुन्हा आहे.
- 3) भाषावार राज्यांची निर्मिती कोणत्या साली झाली.
- 4) भारताची आर्थिक राजधानी कोणती.
- 5) राजीव गांधी यांची हत्या कोणत्या संघटनेने केली.

Q2 A) Explain concepts / terms / units / event (any two)
(word limitation minimum 60 words for each answer)

10

- 1) Social organization
- 2) Dowry
- 3) Litty
- 4) Regionalism

अ) संकल्पना / संज्ञा / घटक / घटना स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)
(प्रत्येक प्रश्नास किमान ६० शब्द मर्यादा)

- 1) सामाजिक संघटना
- 2) हुंडा
- 3) लिट्टे
- 4) प्रादेशिक वाद

10

B) Attempt answer in short (any two)
(word limitation minimum 60 words for each answer)

- 1) Explain the consequences of domestic violence.
- 2) Write the types of social disintegration
- 3) Explain measures to reduce regional disparities.
- 4) Write the reasons for backwardness of Marathwada.

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)
(प्रत्येक प्रश्नास किमान ६० शब्द मर्यादा)

- 1) कौटुंबिक हिंसाचाराचे परिणाम स्पष्ट करा.
- 2) सामाजिक विघटनाचे प्रकार लिहा.
- 3) प्रादेशिक विषमता कमी करण्याचे उपाय स्पष्ट करा.
- 4) मराठवाड्याच्या मागासलेपणाची कारणे स्पष्ट करा.

Q3 Answer in detail (any one)
(word limitation minimum 200 for each answer)

20

- 1) What is Naxalism? Explain the causes of Naxalism in India.
- 2) What is regionalism? Explain the factors that create regionalism.

सविस्तर उत्तर लिहा (कोणतेही एक)
(प्रत्येक प्रश्नास किमान २०० शब्द मर्यादा)

- 1) नक्षलवादी म्हणजे काय? भारतातील नक्षलवादाची कारणे विषद करा.
- 2) प्रादेशिकवाद म्हणजे काय? प्रादेशिकवाद निर्माण करणारे घटक स्पष्ट करा.

Total No. of Printed Pages: 3

SUBJECT CODE NO: - Z- 1139
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. T.Y. (Sem -V)
Examination March / April - 2023
Sociological Traditions

[Time: 1:30 Hours]

[Max. Marks: 50]

Please check whether you have got the right question paper.

N. B

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Use black and blue pen only.
- 3) Use pencil for diagrams.
- 4) Use of any signs, attracting attentions is prohibited.
1. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2. फक्त काळ्या किंवा निळ्या पेनाच वापर करावा.
3. आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
4. कोणतीही लक्षवेधक खुण करण्यास प्रतिबंध आहे.

Q1

A. Fill in the blanks (attempt all).

05

- 1) The first Industrial Revolution began in _____ country.
- 2) Sociologist Auguste comte belongs to _____ country.
- 3) Organic theory of Society given by _____.
- 4) Emile Durkheim stated theory of suicide in _____ book.
- 5) _____ is known as the founder of Communism.

अ. रिकाम्या जागा भरा (सर्व अनिवार्य)

- 1) औद्योगिक क्रांती सर्वप्रथम _____ या देशात घडून आली.
- 2) ऑगस्ट कॉम्ट हा _____ देशातील समाज शास्त्रज्ञ होता.
- 3) समाजाच्या सेंद्रिय सिद्धांताची मांडणी _____ यांनी केली.
- 4) एमिक डुरखीम यांनी आत्महत्या सिद्धांताची मांडणी _____ या ग्रंथात केली.
- 5) साम्यवादाचा जनक म्हणून _____ यांना ओळखले जाते.

B. Answer in one sentence (attempt all).

05

- 1) What are the two classes in capitalist Society according to karl marx?
- 2) State one definition of Suicide.
- 3) What is Division of Labour?
- 4) Who described types of society?
- 5) What is evolution?

ब. एका वाक्यात उत्तरे लिहा (सर्व अनिवार्य)

- 1) भांडवलशाही समाजात कार्ल मार्क्सने कोणते दोन वर्ग सांगितले आहेत.
- 2) आत्महत्तेची एक व्याख्या लिहा.
- 3) श्रमविभाजन म्हणजे काय?
- 4) समाज प्रकाराचे विवेचन कोणी केले.
- 5) उल्लांती म्हणजे काय एक व्याख्या लिहा.

Q2 A. Explain concepts / terms / unites / events (Any two)

10

- 1) Concept of Enlighten.
- 2) Industrial Revolution.
- 3) Social Dynamics.
- 4) Concerts of Authority.

अ. संज्ञा संकल्पना स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)

- १) प्रबोधनाची संकल्पना-
- 2) औद्योगिक क्रांती
- 3) सामाजिक गतिशास्त्र
- ४) अधिकाराची कल्पना.

B. Attempt in short (any two)

10

- 1) Causes of French Revolution.
- 2) Characteristics of Social fact.
- 3) What is Anomic suicide
- 4) Principals of Class struggle theory.

ब. थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

- 1) फ्रेंच राज्यक्रांतीची कारणे थोडक्यात लिहा.
- 2) सामाजिक तथ्याची वैशिष्ट्ये सांगा.
- 3) प्रमाणकशून्य आत्महत्या म्हणजे काय?
- 4) वर्गसंघर्ष सिद्धांताची गृहित तत्वे लिहा.

Q3 Answer in Details (any one).

20

(word limitation 200 for each answer)

- 1) what is positivism and its characteristic
- 2) Explain Emile Durkheim's theory of Division of Labour.

सविस्तर उत्तर लिहा.

(प्रत्येक उत्तरास किमान शब्द मर्यादा 200 आहे.)

- 1) प्रत्यक्षवाद म्हणजे काय त्याची वैशिष्ट्ये किहा.
- 2) ऐमिल डुरखीमचा श्रमविभाजनाचा सिद्धांत स्पष्ट करा.